

Byla athénská demokracie matkou té naší?

Vzdělávací cíl: Žáci na základě analýzy dobových textů a výňatků z Ústavy České republiky porovnávají způsob demokratické vlády ve starověkých Athénách a současném Česku. Reflektují dobové vlivy na podobu demokracie.

Klíčová slova: antické Řecko, občanská společnost, trvání a změna, sestavujeme podloženou odpověď

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (2 min.)

Prohlížení fotografie s pomocí lupy a četba popisky.

Popiska poskytuje žákům základní kontext snímku.

2 POPIS FOTOGRAFIE (3 min.)

Označování důležitých prvků na fotografii a jejich popis.

Žáci mohou označit a popsat rozřídění střepů, jak je nejspíše zamýšleli zaměstnanci muzea (podle tvaru, provedení). Zásadní je rozpoznání, že střepy jsou popsány písmeny, která jsou částečně rozeznatelná. Ve spojitosti s popiskou k fotografii mohou dohledat, že se jedná o ababetu, která vznikla a používá se v Řecku.

3 ZKOUMÁNÍ DALŠÍCH PRAMENŮ A VÝBĚR TVRZENÍ (5min.)

Zkoumání pramenů v doplňkové galerii. Využití nových informací při rozhodování o relevanci vybraných tvrzení.

Žáci se dozvídají o původu střepů v tzv. ostrakizaci a o tom, jak souvisela s podobou demokratického uspořádání ve starověkých Athénách. Dozvídají se o případu jednoho z Athéňanů, který byl ostrakizován. Klíčové informace nabízí tabulkový přehled složení athénské obyvateľstva, ze kterého vyplývá, že občané s právem podílet se na vládnutí tvořili pouze menšinu.

4 ČETBA TEXTU (5 min.)

Četba volně upravené pasáže z Aristotelovy Athénské ústavy o vládním systému ve starověkých Athénách.

Žáci na půdorysu metody INSERT označují zeleně, co již věděli, červeně co nikoliv, modře zdůrazní informace, kterým neporozuměli.

5 SROVNÁNÍ PRAMENŮ (5 min.)

Srovnávání tří úryvků z Ústavy České republiky, které referují o vládním systému v Česku, s pasážemi Athénské ústavy od Aristotela.

Žáci na základě předchozí práce s textem doplňují, jaké prvky vlády v starověkých Athénách lze srovnat se systémem v ČR.

6 INTERPRETACE PRAMENŮ (10 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy pramenů odpovídají do textového pole na otázku, zda byla athénská demokracie matkou té naší. Žáci jsou vyzváni, aby svoji odpověď podepřeli dvěma argumenty.

Nabízí se řada odpovědí. Vyvážená odpověď připouští, že ano, odkazuje na princip demokracie platný jak v Athénách, tak Česku (lidé si vládou sami). Zároveň však odkazuje na informace, že v Česku jsou občany, a mohou tak ovlivňovat systém všichni lidé od 18 let, zatímco v Athénách tomu zdaleka tak být nemohlo. Odkazovat se lze též na odlišnosti demografické, potažmo technické povahy - v podstatně méně lidnatých Athénách ve starověku s omezeným počtem občanů byla možná přímá forma demokracie. Také některé kontrolní mechanismy athénské demokracie jsou do současné doby nepřenositelné, typicky hlasování o vyhoštění občana, který by ve svých rukou koncentroval příliš velkou moc.

Další možnosti zapojení do výuky:

- Diskutujte se žáky, zda s sebou mohl ostrakismus nést nějaká nebezpečí. Co se dnes rozumí pod pojmem ostrakizace?*
- Cvičení má potenciál propojovat dějepis s výchovou k občanství, konkrétně otevírá téma rozdílů mezi zastupitelskou a přímou demokracií. Žáci mohou pátrat, zda i v našem systému máme prvky přímé demokracie.*

Za konzultaci z oboru arabistiky děkujeme Vítu Šormovi.